

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾

z dnia 18 lipca 2003 r.

w sprawie egzaminów państwowych na licencje lub uprawnienia lotnicze

Na podstawie art. 99 ust. 6 w związku z art. 94 ust. 3 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. — Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 130, poz. 1112) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Przepisy ogólne**

§ 1. Rozporządzenie określa:

¹⁾ Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej — transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. Nr 32, poz. 302 oraz z 2003 r. Nr 19, poz. 165 i Nr 141, poz. 1359).

- 1) szczegółowe wymagania w zakresie kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia członków komisji egzaminacyjnej;
- 2) tryb i sposób przeprowadzania egzaminów państwowych na licencje lub uprawnienia lotnicze.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 3 lipca 2002 r. — Prawo lotnicze;
- 2) Prezesie — należy przez to rozumieć Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego;
- 3) Urzędzie — należy przez to rozumieć Urząd Lotnictwa Cywilnego;
- 4) Dzienniku Urzędowym — należy przez to rozumieć Dziennik Urzędowy Urzędu Lotnictwa Cywilnego;
- 5) Aneksie 1 — należy przez to rozumieć załącznik do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, podpisanej w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r. (Dz. U. z 1959 r. Nr 35, poz. 212, z 1963 r. Nr 24, poz. 137, z 1969 r. Nr 27, poz. 210, z 1976 r. Nr 21, poz. 130, Nr 32, poz. 188 i Nr 39, poz. 227, z 1984 r. Nr 39, poz. 199, z 2000 r. Nr 39, poz. 446, z 2002 r. Nr 58, poz. 527 oraz z 2003 r. Nr 78, poz. 700);
- 6) wymaganiach JAR-66 (*Joint Aviation Requirements*) — należy przez to rozumieć europejskie wymagania bezpieczeństwa lotniczego JAR wydane przez JAA (*Joint Aviation Authorities* — Zrzeszenia Władz Lotniczych) — Personel poświadczający obsługę techniczną, wprowadzone do stosowania na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy;
- 7) egzaminie teoretycznym — należy przez to rozumieć część teoretyczną egzaminu państwowego;
- 8) egzaminie praktycznym — należy przez to rozumieć część praktyczną egzaminu państwowego;
- 9) egzaminatorze teoretycznym — należy przez to rozumieć członka komisji egzaminacyjnej, upoważnionego do przeprowadzania egzaminu teoretycznego;
- 10) egzaminatorze praktycznym — należy przez to rozumieć członka komisji egzaminacyjnej, upoważnionego do przeprowadzania egzaminu praktycznego;
- 11) inspektorze — należy przez to rozumieć pracownika Urzędu posiadającego kwalifikacje, umiejętności i praktykę oraz potwierdzone uprawnienia zawodowe w zakresie licencjonowania personelu lotniczego;
- 12) przewodniczącym komisji egzaminacyjnej — należy przez to rozumieć członka komisji egzaminacyjnej, powołanego do koordynowania prac komisji egzaminacyjnej;
- 13) sekretarzu komisji egzaminacyjnej — należy przez to rozumieć członka komisji egzaminacyjnej powołanego do koordynowania wykonywania zadań związanych z funkcjonowaniem i prowadzeniem sekretariatu komisji egzaminacyjnej, organizacją i przebiegiem egzaminów państwowych oraz archiwizacją dokumentacji;
- 14) szefie egzaminatorów teoretycznych — należy przez to rozumieć członka komisji egzaminacyjnej,

który organizuje i koordynuje przeprowadzanie egzaminu teoretycznego;

- 15) szefie egzaminatorów praktycznych — należy przez to rozumieć członka komisji egzaminacyjnej, który organizuje i koordynuje przeprowadzanie egzaminu praktycznego.

Rozdział 2

Szczegółowe wymagania w zakresie kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia członków komisji egzaminacyjnej

§ 3. O powołanie na egzaminatora teoretycznego może ubiegać się osoba, która ukończyła szkolenie, o którym mowa w § 6, oraz:

- 1) posiada wyższe wykształcenie w specjalności, z której będzie przeprowadzała egzamin, albo
- 2) posiada średnie wykształcenie w specjalności, z której będzie przeprowadzała egzamin, i udokumentowane 5 lat praktyki w tej specjalności, albo
- 3) posiada co najmniej średnie wykształcenie, ukończone lotnicze szkolenia zawodowe w specjalności, z której będzie przeprowadzała egzamin, i udokumentowane 5 lat praktyki w tej specjalności.

§ 4. 1. O powołanie na egzaminatora praktycznego może ubiegać się osoba, która ukończyła szkolenie, o którym mowa w § 6, oraz spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada udokumentowaną praktykę lotniczą wymaganą dla danego rodzaju egzaminu praktycznego;
- 2) posiada odpowiednią licencję i odpowiednie uprawnienia lotnicze do niej wpisane, o ile dla danego rodzaju egzaminu praktycznego jest to wymagane;
- 3) uczestniczyła co najmniej w jednym egzaminie praktycznym przeprowadzonym pod kierunkiem egzaminatora wyznaczonego przez przewodniczącego i uzyskała pozytywną opinię tego egzaminatora.

2. O powołanie na egzaminatora praktycznego upoważnionego do przeprowadzania egzaminu praktycznego w locie lub na symulatorze może ubiegać się osoba, która spełnia wymagania określone w ust. 1, posiada uprawnienie do wykonywania czynności lotniczych, będących przedmiotem egzaminu praktycznego, oraz uprawnienie instruktora w zakresie wykonywania czynności na danym typie statku powietrznego lub symulatorze, na którym przeprowadzany jest egzamin praktyczny.

3. Szczegółowe wymagania dla egzaminatorów praktycznych określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 5. O powołanie na egzaminatora teoretycznego lub praktycznego upoważnionego do przeprowadzania

egzaminu państwowego na licencję mechanika poświadczenia obsługi statku powietrznego lub wpisywanych do niej uprawnień wydawanych zgodnie z JAR-66 może ubiegać się osoba, która spełnia wymagania określone w JAR-66, a także wymagania, o których mowa odpowiednio w § 3 lub 4.

§ 6. Osoba ubiegająca się o powołanie na egzaminatora odbywa szkolenie wstępne, podczas którego zapoznawana jest w szczególności z:

- 1) najnowszymi wymogami międzynarodowych standardów lotniczych;
- 2) procedurą przeprowadzania egzaminu państwowego;
- 3) zasadami prowadzenia dokumentacji dotyczącej przeprowadzanych egzaminów państwowych i sprawozdań egzaminacyjnych;
- 4) przepisami w zakresie ochrony danych osobowych;
- 5) przepisami w zakresie prawa lotniczego.

§ 7. 1. Dokumentem potwierdzającym prawo przeprowadzania egzaminów państwowych jest upoważnienie egzaminatora komisji egzaminacyjnej, zwane dalej „upoważnieniem”, wydawane powołanemu egzaminatorowi przez Prezesa.

2. Wzór upoważnienia, o którym mowa w ust. 1, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

3. Zakres upoważnienia jest uwarunkowany kwalifikacjami i praktyką egzaminatora.

4. W przypadku utraty lub zniszczenia upoważnienia egzaminator niezwłocznie zawiadamia o tym Prezesa.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, Prezes wydaje duplikat upoważnienia.

§ 8. 1. Egzaminator odbywa szkolenia okresowe i doraźne.

2. Szkolenie okresowe jest przeprowadzane w celu aktualizacji wiadomości, w zakresie, o którym mowa w § 6.

3. Szkolenie doraźne jest zarządzane przez Prezesa w razie istotnych zmian w przepisach z zakresu lotnictwa, procedurach, wymaganiach oraz dokumentacji. W szkoleniu uczestniczą egzaminatorzy, których te zmiany dotyczą.

§ 9. 1. Sekretarz komisji egzaminacyjnej, zwany dalej „sekretarzem”, inicjuje przeprowadzenie szkoleń, o których mowa w § 6 i 8.

2. Koszty związane z organizacją i prowadzeniem szkoleń, o których mowa w ust. 1, pokrywane są ze środków finansowych Urzędu.

Rozdział 3

Tryb i sposób przeprowadzania egzaminów państwowych na licencje lub uprawnienia lotnicze wpisywane do licencji

§ 10. Egzaminator:

- 1) teoretyczny — sporządza zbiór pytań i tematów egzaminacyjnych oraz aktualizuje go w przypadku zmian w uregulowaniach prawnych lub technice lotniczej, w zakresie objętym przedmiotem egzaminu;
- 2) praktyczny — przeprowadza co najmniej dwa egzaminy praktyczne w każdym roku w okresie ważności upoważnienia, z wyjątkiem sytuacji, gdy w danym roku jest brak kandydatów w określonej specjalności.

§ 11. 1. Kandydat ubiegający się o wydanie licencji lub uprawnienia lotniczego wpisywanego do licencji przystępuje do egzaminu państwowego pod warunkiem spełnienia wymogów, o których mowa w art. 95 i 96 ustawy, oraz po złożeniu wniosku o wydanie licencji lub uprawnienia lotniczego wpisywanego do licencji.

2. Wymagania w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia kandydatów określają odrębne przepisy.

§ 12. 1. Kandydat jest obowiązany zgłosić się na egzamin państwowy w wyznaczonym terminie.

2. Warunkiem przystąpienia kandydata do egzaminu państwowego jest:

- 1) ustalenie przez egzaminatora tożsamości osoby zgłaszającej się na egzamin państwowy, na podstawie posiadanego przez nią dowodu osobistego, tymczasowego dowodu osobistego, zezwolenia na osiedlenie się lub paszportu;
- 2) uiszczenie opłaty lotniczej, o której mowa w art. 99 ust. 5 ustawy.

3. Sekretarz w związku z wykonywaniem czynności związanych z organizacją egzaminów państwowych jest uprawniony do żądania okazania dowodu uiszczenia opłaty lotniczej, o której mowa w art. 99 ust. 5 ustawy.

4. Egzaminator w związku z wykonywanymi czynnościami jest uprawniony do:

- 1) legitymowania kandydatów;
- 2) żądania poddania się przez kandydata badaniu w celu ustalenia zawartości alkoholu w organizmie, jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że osoba ta znajduje się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu.

5. Egzaminator odmawia przeprowadzenia egzaminu państwowego, jeżeli:

- 1) niemożliwe jest ustalenie tożsamości osoby zgłaszającej się na egzamin państwowy;
- 2) kandydat zgłaszający się na egzamin państwowy:
 - a) znajduje się w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu bądź odmówił poddania się badaniu, o którym mowa w ust. 4 pkt 2,
 - b) zaproponował egzaminatorowi przyjęcie korzyści materialnej w zamian za uzyskanie pozytywnego wyniku egzaminu państwowego;
- 3) warunki atmosferyczne lub inne przyczyny uniemożliwiają bezpieczne przeprowadzenie egzaminu państwowego.

6. Egzamin praktyczny przeprowadzany z użyciem statku powietrznego zostaje przerwany przez egzaminatora, jeżeli w jego trakcie kandydat nie panuje w wystarczającym stopniu nad statkiem powietrznym lub dalsze użycie statku powietrznego zagraża bezpieczeństwu tego statku i jego załogi.

7. Egzamin państwowy może zostać przerwany:

- 1) na wniosek osoby egzaminowanej;
- 2) przez egzaminatora w przypadku:
 - a) stwierdzenia, że zostały naruszone warunki bądź zasady przeprowadzania egzaminów państwowych,
 - b) pogorszenia się warunków atmosferycznych podczas egzaminu państwowego w stopniu uniemożliwiającym bezpieczne kontynuowanie tego egzaminu.

8. W przypadkach określonych w:

- 1) ust. 5 pkt 1 i 3 oraz ust. 7 pkt 1 i 2 lit. a — przyjmuje się, iż osoba nie przystąpiła do egzaminu państwowego;
- 2) ust. 5 pkt 2 oraz ust. 6 — przyjmuje się, iż osoba nie zaliczyła egzaminu państwowego;
- 3) ust. 7 pkt 2 lit. b — przyjmuje się, że egzamin państwowy będzie kontynuowany po ustaniu przyczyn jego przerwania.

§ 13. 1. Do przeprowadzenia egzaminu państwowego nie może być wyznaczony egzaminator, który jest członkiem rodziny kandydata lub uczestniczył w procesie jego szkolenia.

2. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, nie można wyznaczyć innego egzaminatora do przeprowadzenia określonego egzaminu państwowego, egzamin ten powinien być przeprowadzony pod nadzorem inspektora lub członka komisji egzaminacyjnej, upoważnionego do takiego nadzoru przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, zwanego dalej „przewodniczącym”.

3. W przypadku gdy egzaminator jest członkiem rodziny kandydata, kandydat jest obowiązany powia-

domić o tym osobę kierującą go na egzamin państwowy.

§ 14. Kandydat przystępujący do egzaminu państwowego ma prawo ustalić tożsamość egzaminatora na podstawie posiadanego przez niego upoważnienia, o którym mowa w § 7 ust. 1, oraz dokumentu tożsamości ze zdjęciem. Pouczenie o prawie i sposobie ustalenia tożsamości egzaminatora zamieszczone jest w skierowaniu na egzamin państwowy.

§ 15. Przed rozpoczęciem egzaminu państwowego egzaminator informuje kandydata o warunkach organizacyjnych tego egzaminu oraz o zasadach dokonywania oceny udzielonych odpowiedzi lub wykonanych zadań.

§ 16. 1. Egzaminator przeprowadzający egzamin państwowy jest obowiązany w szczególności do:

- 1) zachowania w tajemnicy, przed egzaminem państwowym i w czasie jego trwania, treści pytań i tematów egzaminacyjnych, z wyjątkiem sytuacji, gdy przykłady pytań i tematów egzaminacyjnych publikowane są w Dzienniku Urzędowym lub za pośrednictwem elektronicznych środków przekazu w celach dydaktycznych;
- 2) bezstronnego i obiektywnego przeprowadzenia egzaminu państwowego, w szczególności przez rzetelną ocenę wiedzy lub umiejętności kandydata;
- 3) rzetelnego prowadzenia dokumentacji egzaminacyjnej;
- 4) niezwłocznego informowania kandydata o wyniku egzaminu państwowego.

2. W przypadku naruszenia przez egzaminatora obowiązków, o których mowa w ust. 1, osoba, która powzięła wiadomość o takim naruszeniu, niezwłocznie zawiadamia o tym przewodniczącego, a przewodniczący zawiadamia o tym fakcie Prezesa.

§ 17. W przypadku braku egzaminatora posiadającego kwalifikacje wymagane do przeprowadzenia określonego egzaminu państwowego Prezes może na wniosek przewodniczącego upoważnić do przeprowadzenia tego egzaminu inną osobę. Egzamin ten przeprowadzany jest pod nadzorem inspektora Urzędu.

§ 18. Wynik egzaminu państwowego określa egzaminator przez wystawienie oceny zaliczony albo niezaliczony.

§ 19. 1. Egzaminator sporządza i podpisuje protokół wszystkich przeprowadzonych przez siebie w sesji egzaminacyjnej egzaminów z danego przedmiotu.

2. Sekretarz sporządza i podpisuje protokół każdej sesji egzaminacyjnej.

§ 20. Kandydat może złożyć do przewodniczącego odwołanie w terminie 3 dni od dnia powiadomienia go o wyniku egzaminu państwowego.

§ 21. 1. Jeżeli odwołanie, o którym mowa w § 20, dotyczy wyniku egzaminu teoretycznego albo praktycznego przeprowadzonego na ziemi, przewodniczący zarządza przeprowadzenie egzaminu komisyjnego z udziałem dwóch dodatkowych egzaminatorów.

2. Egzamin komisyjny odbywa się w terminie 30 dni od dnia egzaminu, którego dotyczy odwołanie. Przewodniczący, co najmniej na 14 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu komisyjnego, pisemnie zawiadamia kandydata o terminie i miejscu tego egzaminu.

3. W przypadku niezgłoszenia się kandydata na egzamin komisyjny przyjmuje się, że kandydat nie zaliczył egzaminu komisyjnego, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. W przypadku uzasadnionej nieobecności kandydata, spowodowanej w szczególności chorobą lub innymi zdarzeniami losowymi, przyjmuje się, że kandydat nie przystąpił do egzaminu komisyjnego. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 22. 1. Jeżeli odwołanie, o którym mowa w § 20, dotyczy wyniku egzaminu praktycznego przeprowadzonego w locie, w tym także czynności przed wykonaniem lotu oraz po jego zakończeniu, przewodniczący zarządza przeprowadzenie postępowania sprawdzającego przebieg tego egzaminu.

2. Postępowanie sprawdzające, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza zespół składający się co najmniej z dwóch egzaminatorów praktycznych w specjalności, w której przeprowadzony był egzamin praktyczny. Członkiem tego zespołu nie może być egzaminator, który przeprowadzał egzamin praktyczny.

3. Postępowanie sprawdzające, o którym mowa w ust. 1, polega na sprawdzeniu protokołu przebiegu egzaminu praktycznego, dokumentacji egzaminu praktycznego, dokumentacji operacyjnej oraz dostępnych zapisów, korespondencji radiotelefonicznej, automatycznego rejestratora przebiegu lotu lub zapisów symulatora lotu lub innego urządzenia treningowego użytego do egzaminu praktycznego.

4. W wyniku postępowania sprawdzającego zespół, o którym mowa w ust. 2, uznaje:

- 1) odwołanie za niezasadne albo
- 2) odwołanie za zasadne i zalicza egzamin praktyczny.

§ 23. Egzaminy teoretyczne przeprowadza się zgodnie z zatwierdzonym przez Prezesa i ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym rocznym planem egzaminów teoretycznych określającym terminy, miejsce, formę i zakres tych egzaminów.

§ 24. Egzamin teoretyczny jest przeprowadzany w trybie sesyjnym z udziałem zespołu egzaminacyjnego.

§ 25. Egzamin teoretyczny może być przeprowadzany z udziałem osoby niebędącej egzaminatorem,

jeżeli jest ona pracownikiem Urzędu oraz została upoważniona przez przewodniczącego do wykonywania określonych czynności techniczno-usługowych. Przepis § 16 stosuje się odpowiednio.

§ 26. 1. Kandydat może zdawać egzamin teoretyczny w trybie sesyjnym na trzech sesjach egzaminacyjnych.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, kandydat jest obowiązany zdać egzaminy z wszystkich przedmiotów objętych egzaminem teoretycznym, w tym egzaminy poprawkowe, w trakcie trzech sesji egzaminacyjnych.

§ 27. 1. Egzamin teoretyczny jest przeprowadzany, z zastrzeżeniem ust. 2—4, w formie pisemnego testu wyboru z zastosowaniem:

- 1) arkusza egzaminacyjnego albo
- 2) techniki komputerowej.

2. Egzamin teoretyczny w formie ustnej może być przeprowadzony w przypadku egzaminu ze znajomości języka angielskiego lub języka polskiego oraz z frazeologii proceduralnej w tych językach.

3. Przewodniczący może wyrazić zgodę na stosowanie ustnej lub innej formy egzaminu teoretycznego w odniesieniu do całości lub części egzaminu z przedmiotu albo grupy tematycznej w obrębie przedmiotu, w przypadku gdy jest to uzasadnione potrzebą oceny wiedzy kandydata.

4. Egzamin teoretyczny na licencję mechanika powiatu obsłudze statku powietrznego lub wpisywanych do niej uprawnień zgodnie z JAR-66 odbywa się w trybie określonym w JAR-66. Tryb ten może być stosowany w przypadku licencji lub uprawnień lotniczych wpisywanych do licencji wydawanych zgodnie z Aneks 1.

§ 28. Egzamin teoretyczny jest przeprowadzany w języku polskim, z wyjątkiem sytuacji, gdy kandydat we wniosku ubiega się o przeprowadzenie egzaminu teoretycznego w całości lub w części w języku angielskim.

§ 29. 1. Kandydat otrzymuje materiały służące do przeprowadzenia egzaminu teoretycznego, zawierające w szczególności testy, opatrzone pieczęcią komisji egzaminacyjnej. Uwzględnia się jedynie odpowiedzi udzielone na materiałach opatrzonych pieczęcią komisji egzaminacyjnej.

2. W czasie egzaminu teoretycznego niedopuszczalne jest korzystanie z materiałów pomocniczych innych niż dostarczone przez komisję egzaminacyjną oraz porozumiewanie się z innymi osobami.

§ 30. Egzamin teoretyczny w formie testu wyboru jest zaliczony, jeżeli kandydat udzieli co najmniej 75 % prawidłowych odpowiedzi z każdego przedmiotu, obowiązującego na egzaminie teoretycznym. Każde pyta-

nie może zawierać od 3 do 8 propozycji odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawdziwa.

§ 31. 1. Kandydat jest obowiązany zdać egzamin teoretyczny, w terminie 12 miesięcy od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym kandydat przystąpił do egzaminu teoretycznego z pierwszego przedmiotu. W przypadku licencji, o której mowa w art. 94 ust. 6 pkt 1 lit. c oraz f ustawy, termin ten wynosi 18 miesięcy.

2. W przypadku upływu terminu, o którym mowa w ust. 1, kandydat przystępuje do egzaminu teoretycznego od początku.

§ 32. Egzamin teoretyczny jest ważny przez okres 12 miesięcy od dnia jego zaliczenia.

§ 33. Warunkiem przystąpienia kandydata do egzaminu praktycznego jest uzyskanie przez niego zaliczenia egzaminu teoretycznego.

§ 34. Sekretarz wyznacza na każdy egzamin praktyczny egzaminatora spośród powołanych egzaminatorów praktycznych.

§ 35. 1. Egzamin praktyczny na licencję lub uprawnienie lotnicze wpisywane do licencji przeprowadzany jest w okresie ważności egzaminu teoretycznego, o którym mowa w § 32.

2. Egzamin praktyczny na przedłużenie ważności uprawnienia lotniczego wpisywanego do licencji przeprowadzany jest w terminie określonym w przepisach odrębnych.

3. Egzamin praktyczny uważa się za przeprowadzony w terminie określonym w ust. 1 i 2, jeżeli przynajmniej jeden element obowiązkowy tego egzaminu został przeprowadzony w tym terminie.

§ 36. 1. Egzamin praktyczny jest przeprowadzany na ziemi lub w locie.

2. Egzamin praktyczny jest przeprowadzany przy zastosowaniu właściwego statku powietrznego lub zespołu urządzeń statku powietrznego, lub symulatora, lub innego urządzenia treningowego, lub odpowiednio wyposażonego stanowiska pracy, lub stanowiska obsługi technicznej, w zależności od rodzaju licencji lub uprawnienia lotniczego, o które ubiega się kandydat.

§ 37. Miejsce egzaminu praktycznego ustala sekretarz w porozumieniu z kandydatem, egzaminatorem praktycznym oraz użytkownikiem odpowiednio statku powietrznego lub zespołu urządzeń statku powietrznego, lub symulatora, lub innego urządzenia treningowego, lub odpowiednio wyposażonego stanowiska pracy, lub stanowiska obsługi technicznej.

§ 38. 1. Statek powietrzny może być użyty do przeprowadzenia egzaminu praktycznego w locie, jeżeli:

- 1) spełnia wymagania do wykonywania lotów szkolnych określone w przepisach odrębnych;

- 2) jego użytkownik wyrazi na to zgodę, składając odpowiednie oświadczenie;

- 3) polisa ubezpieczeniowa statku powietrznego obejmuje ubezpieczeniem egzaminatora praktycznego.

2. Uzyskanie zgody, o której mowa w ust. 1 pkt 2, nie jest wymagane, gdy kandydat jest użytkownikiem statku powietrznego.

3. Zgoda, o której mowa w ust. 1 pkt 2, obejmuje:

- 1) imienne wskazanie kandydata lub kandydatów;
- 2) zakres, w jakim statek powietrzny może być użyty podczas egzaminu praktycznego.

§ 39. Egzaminator praktyczny nadzoruje stosowanie podczas egzaminu praktycznego zasad i procedur operacyjnych, zawartych w aktualnej instrukcji operacyjnej albo instrukcji wykonywania lotów, właściwych ze względu na miejsce, w którym jest przeprowadzany egzamin praktyczny, wydanych i zatwierdzonych przez Prezesa.

§ 40. W przypadku użycia do egzaminu praktycznego statku powietrznego, na którym wymagana jest załoga jednoosobowa, zgoda, o której mowa w § 38 ust. 1 pkt 2, oznacza zgodę użytkownika tego statku powietrznego na wykonywanie czynności dowódcy statku powietrznego przez egzaminatora praktycznego lub na wykonywanie przez niego funkcji instruktora sprawującego nadzór instruktorski z ziemi nad samodzielnym lotem (skokiem) egzaminacyjnym, jeżeli program egzaminu praktycznego taki lot (skok) przewiduje lub dopuszcza.

§ 41. 1. W trakcie egzaminu praktycznego przeprowadzanego w locie na statku powietrznym, na którym jest wymagana załoga wieloosobowa, dowódcą statku powietrznego może być:

- 1) egzaminator praktyczny — jeżeli posiada aktualne uprawnienia dotyczące typu i rodzaju lotu oraz jeżeli użytkownik statku powietrznego wyraził na to zgodę, wystawiając odpowiedni dokument operacyjny;
- 2) pilot wyznaczony przez użytkownika statku powietrznego posiadający uprawnienie instruktora odpowiednie dla typu statku powietrznego oraz rodzaju szkolenia na licencje albo uprawnienia lotnicze, których dotyczy egzamin.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, egzaminator praktyczny, przed przeprowadzeniem egzaminu praktycznego, zapoznaje dowódcę statku powietrznego z planowanym przebiegiem egzaminu. Egzaminator praktyczny i dowódca statku powietrznego ustalają procedury zapewniające bezpieczeństwo w trakcie egzaminu praktycznego w przypadku popełnienia przez kandydata błędów.

§ 42. Dowódca statku powietrznego, na którym przeprowadzany jest egzamin praktyczny, ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo operacji lotniczych.

§ 43. 1. Statek powietrzny znajdujący się w eksploatacji lub zespół urządzeń takiego statku powietrznego może być użyty do egzaminu praktycznego na mechanika poświadczenia obsługi technicznej lub uprawnienia lotniczego wpisywanego do tej licencji, jeżeli:

- 1) jego użytkownik wyrazi zgodę, ze wskazaniem kandydatów, a w przypadku gdy statek powietrzny lub zespół jego urządzeń znajduje się w trakcie obsługi technicznej — także podmiot posiadający certyfikat na obsługę techniczną statków powietrznych, o którym mowa w art. 160 ust. 3 pkt 6 ustawy, składając odpowiednie oświadczenie;
- 2) czynności lotnicze wykonywane przez kandydata w trakcie egzaminu praktycznego będą nadzorowane przez mechanika poświadczenia obsługi technicznej, ponoszącego odpowiedzialność za właściwe wykonanie tych czynności lub przywrócenie stanu technicznego po ich dokonaniu oraz zachowanie bezpieczeństwa i higieny pracy; mechanikiem tym może być egzaminator praktyczny albo osoba wyznaczona przez użytkownika statku powietrznego lub zespołu urządzeń.

2. Przeprowadzenie egzaminu praktycznego na mechanika poświadczenia obsługi technicznej lub uprawnienia lotniczego wpisywanego do tej licencji na odpowiednim stanowisku obsługi technicznej, z wykorzystaniem narzędzi i materiałów, wymaga zgody podmiotu posiadającego certyfikat na obsługę techniczną statków powietrznych, o którym mowa w art. 160 ust. 3 pkt 6 ustawy, który składa oświadczenie w tym zakresie. Przepis § 38 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 44. Symulator lotu lub inne urządzenie treningowe symulujące warunki lotu może być użyte do przeprowadzenia egzaminu praktycznego, jeżeli:

- 1) spełnia wymagania dla szkolenia lub egzaminowania w locie określone dla tego urządzenia w przepisach odrębnych oraz posiada aktualny dokument określający jego zdatność;
- 2) program egzaminu dopuszcza użycie tego urządzenia;
- 3) jego użytkownik wyrazi na to zgodę; przepis § 38 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 45. 1. Egzamin praktyczny na kontrolera ruchu lotniczego, informatora służby informacji powietrznej oraz, w przypadku dodatkowych uprawnień lotniczych wpisywanych do tych licencji, przeprowadzany jest na aktywnym, odpowiednio wyposażonym stanowisku pracy, po uzyskaniu zgody organu służb ruchu lotniczego lub organu służby informacji powietrznej, któremu to stanowisko pracy podlega.

2. Zgoda, o której mowa w ust. 1, obejmuje:

- 1) określenie stanowiska pracy;
- 2) imienną listę kandydatów, którzy mogą być poddani egzaminowi praktycznemu na tym stanowisku pracy;

3) akceptację wykonywania nadzoru nad czynnościami lotniczymi kandydatów podczas egzaminu praktycznego przez egzaminatora praktycznego albo uprawnionego pracownika organu służb ruchu lotniczego lub organu służby informacji powietrznej.

§ 46. 1. Zgodę na:

- 1) użycie do egzaminu praktycznego statku powietrznego lub zespołu urządzeń statku powietrznego,
- 2) użycie do egzaminu praktycznego symulatora lub innego urządzenia treningowego,
- 3) przeprowadzenie egzaminu praktycznego na stanowisku obsługi technicznej,
- 4) przeprowadzenie egzaminu praktycznego na aktywnym stanowisku pracy organu służb ruchu lotniczego lub organu służby informacji powietrznej

uzyskuje kandydat lub organizacja lotnicza kierująca kandydata na egzamin.

2. Uzyskanie zgody, o której mowa w ust. 1, jest warunkiem wydania kandydatowi skierowania na egzamin praktyczny.

3. Kandydat lub organizacja lotnicza kierująca kandydata na egzamin po uzyskaniu zgody, o której mowa w ust. 1, przekazuje zgodę sekretarzowi.

§ 47. 1. Przed przystąpieniem do egzaminu praktycznego egzaminator sprawdza, czy:

- 1) nie upłynął termin ważności egzaminu teoretycznego kandydata;
- 2) dokumenty przebiegu szkolenia kandydata wskazują na to, że spełnia wymagania w zakresie szkolenia praktycznego określone w przepisach odrębnych;
- 3) kandydat posiada ważne orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania funkcji członka personelu lotniczego kategorii właściwej dla licencji lub uprawnienia lotniczego, które ma być przedmiotem egzaminu;
- 4) kandydat osiągnął wymagany wiek lub posiada zgodę opiekunów prawnych.

2. W przypadku gdy kandydat nie spełnia któregośkolwiek z wymagań, o których mowa w ust. 1, egzaminator praktyczny odmawia przeprowadzenia egzaminu praktycznego.

§ 48. 1. Podczas egzaminu praktycznego egzaminator praktyczny:

- 1) określa zadanie egzaminacyjne;
- 2) sprawdza wiedzę teoretyczną kandydata dotyczącą zasad i procedur wykonywania czynności lotniczych objętych zadaniem egzaminacyjnym oraz innych niezbędnych czynności lotniczych, w tym procedur awaryjnych, które nie są objęte zadaniem egzaminacyjnym;

- 3) nadzoruje i ocenia czynności lotnicze kandydata niezbędne do wykonania zadania egzaminacyjnego;
- 4) omawia wynik egzaminu z kandydatem;
- 5) wypełnia i potwierdza dokumentację egzaminacyjną oraz niezwłocznie przesyła ją do sekretariatu w przypadku niezaliczenia egzaminu przez kandydata.

2. Podczas egzaminu praktycznego wymaganego do przedłużenia ważności uprawnienia lotniczego wpisanego do licencji, poza czynnościami, o których mowa w ust. 1, egzaminator praktyczny:

- 1) ocenia, na podstawie licencji i dokumentu przebiegu praktyki lotniczej kandydata, stan spełnienia przez niego innych niż egzamin praktyczny wymagań na przedłużenie ważności uprawnienia;
- 2) przedłuża na następny okres ważność wpisanego do licencji uprawnienia, jeżeli kandydat spełnił pozostałe wymagania albo zaliczenie egzaminu praktycznego jest jedynym wymaganiem;
- 3) niezwłocznie przesyła do rejestru personelu lotniczego, o którym mowa w art. 104 ust. 1 pkt 4 lit. d ustawy, informację o wyniku egzaminu praktycznego.

§ 49. Podczas egzaminu praktycznego czynność lotnicza, będąca przedmiotem tego egzaminu, może być powtórzona przez kandydata w przypadku, gdy egzaminator praktyczny ma wątpliwości co do poprawności wykonania tej czynności. Egzaminator praktyczny może przerwać egzamin, jeśli uzna, że umiejętności kandydata w całości wymagają ponownego sprawdzenia.

§ 50. 1. Część egzaminu praktycznego, w której nie są symulowane sytuacje awaryjne, może być przyjmowana w trakcie lotu operacyjnego, w tym lotu z pasażerami.

2. Sytuacje awaryjne mogą być symulowane w trakcie lotów egzaminacyjnych, jeżeli:

- 1) są przewidziane zakresem egzaminu;
- 2) nie zagrażają bezpieczeństwu statku powietrznego;
- 3) nie mogą być symulowane na urządzeniu treningowym, w tym na symulatorze lotu.

§ 51. Kandydat zalicza egzamin praktyczny, jeżeli zaliczy podczas egzaminu praktycznego wszystkie obowiązkowe czynności lotnicze (elementy) wskazane w protokole tego egzaminu.

§ 52. 1. Kandydat, który nie zaliczył egzaminu praktycznego, może przystąpić do egzaminu poprawkowego w okresie ważności egzaminu teoretycznego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Warunkiem przystąpienia do egzaminu poprawkowego jest ukończenie przez kandydata dodatkowego szkolenia lub dodatkowej praktyki. Rodzaj i ilość dodatkowego szkolenia lub dodatkowej praktyki określa egzaminator praktyczny.

§ 53. W przypadku ubiegania się kandydata o świadectwo kwalifikacji lub uprawnienia lotnicze wpisywane do świadectwa kwalifikacji przepisy rozporządzenia stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4

Przepisy przejściowy i końcowy

§ 54. Do egzaminów rozpoczętych, a niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, stosuje się odpowiednio przepisy tego rozporządzenia.

§ 55. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Infrastruktury: *M. Pol*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Infrastruktury
z dnia 18 lipca 2003 r. (poz. 1637)

Załącznik nr 1

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA KWALIFIKACYJNE DLA EGZAMINATORÓW PRAKTYCZNYCH

Tabela nr 1

Wymagania kwalifikacyjne dla egzaminatorów praktycznych komisji egzaminacyjnej, przyjmujących egzaminy od kandydatów do licencji członka personelu lotniczego oraz uprawnień wpisywanych do tych licencji

Lp.	Zakres upoważnienia egzaminatora do przeprowadzania egzaminów na	Wymagane uprawnienia lotnicze	Wymagana praktyka lotnicza
1	2	3 ¹⁾	4
1. Specjalność piloci – samoloty			
1.1	- licencję pilota turystycznego, - uprawnienie na klasę samolotów jednosilnikowych, - uprawnienie do lotów nocnych	- uprawnienie instruktora klasy 1	- TT – 1 000 - INS - 250
1.2	- licencję pilota turystycznego, - uprawnienie na klasę samolotów wielosilnikowych, - uprawnienie do lotów nocnych	- uprawnienie instruktora klasy 1, - uprawnienia instruktora szkolenia na klasę samolotów wielosilnikowych	- TT – 1 000 - INS – 250, w tym 100 na samolotach wielosilnikowych
1.3	- licencję pilota turystycznego, - licencję pilota zawodowego, - uprawnienie na klasę samolotów jednosilnikowych, - uprawnienie do lotów nocnych	- uprawnienie instruktora klasy 1	- TT – 2 000 - INS - 250
1.4	- uprawnienie na typ i instruktora szkolenia na typ samolotu jednosilnikowego z załogą jednoosobową	- uprawnienie instruktora klasy 1, szkolenia na typ samolotu jednosilnikowego z załogą jednoosobową	- TT – 500
1.5 ²⁾	- licencję pilota liniowego, - uprawnienie na typ samolotu i uprawnienie instruktora szkolenia na typ z załogą wieloosobową, - uprawnienie do lotów według wskazań przyrządów (IR)	- licencja pilota liniowego, - uprawnienie instruktora szkolenia na typ samolotu z załogą wieloosobową	- TT – 1500 na samolotach z załogą wieloosobową, w tym jako PIC - 500
1.6	- uprawnienie na klasę samolotów wielosilnikowych	- uprawnienia instruktora na klasę samolotów wielosilnikowych	- TT – 500
1.7	- uprawnienie na typ samolotu z załogą jednoosobową	- uprawnienie instruktora szkolenia na typ samolotu z załogą jednoosobową	- TT – 500
1.8	- uprawnienie do lotów według wskazań przyrządów (IR), - uprawnienie instruktora w lotach według wskazań przyrządów (IRI)	- uprawnienie instruktora w lotach według wskazań przyrządów (IRI)	- TT – 2 000, w tym: IFR - 450 i INS – 250
1.9	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 2 i 1	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 1	- TT – 2 000, w tym INS – 500

1	2	3	4
1.10	- uprawnienie pilota doświadczalnego klasy 3 i 2	- uprawnienie pilota doświadczalnego klasy 2, - uprawnienie instruktora samolotowego (bez względu na rodzaj)	- TT – 1000, w tym 400 jako pilot doświadczalny
1.11	- uprawnienie pilota doświadczalnego 1 klasy	- uprawnienie pilota doświadczalnego 1 klasy, - uprawnienie instruktora samolotowego (bez względu na rodzaj)	- TT – 2000, w tym 500 jako pilot doświadczalny
1.12	- uprawnienie do lotów AGRO	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 1, - uprawnienie do lotów AGRO	- TT – 2 000, w tym INS – 200 w lotach AGRO
1.13	- uprawnienie do lotów gaśniczych	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 1, - uprawnienie do lotów gaśniczych	- TT – 2 000, w tym 500 w lotach gaśniczych
1.14	- uprawnienie na typ AN-2	- uprawnienie instruktora na typ AN-2	- TT – 1 000, w tym PIC – 200 na AN-2, w tym INS - 50
1.15 ³⁾	- uprawnienie specjalne instruktora symulatorowego	- licencja pilota liniowego, - uprawnienie specjalne instruktora symulatorowego	- TT – 1 500 na samolotach z załogą wieloosobową
2. Specjalność piloci – śmigłowce			
2.1 ⁴⁾	- licencję pilota turystycznego, - uprawnienie na typ śmigłowca, - uprawnienie do lotów nocnych	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 1, - uprawnienie instruktora szkolenia na typ	- TT – 1 000 na śmigłowcach, w tym INS - 250
2.2 ⁴⁾	- licencję pilota turystycznego, - licencję pilota zawodowego, - uprawnienie na typ śmigłowca, - uprawnienie do lotów nocnych	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 1, - uprawnienie instruktora szkolenia na typ	- TT – 2 000 na śmigłowcach, w tym INS - 250
2.3	- uprawnienie na typ śmigłowca z załogą jednoosobową	- uprawnienie instruktora szkolenia na typ z załogą jednoosobową	- TT – 750 na śmigłowcach
2.4 ²⁾	- licencję pilota liniowego, - uprawnienie na typ śmigłowca i uprawnienie instruktora szkolenia na typ z załogą wieloosobową	- licencja pilota liniowego, - uprawnienie instruktora szkolenia na typ z załogą wieloosobową	- TT – 1 500 na śmigłowcach z załogą wieloosobową, w tym jako PIC - 500
2.5	- uprawnienie do lotów według wskazań przyrządów (IR), - uprawnienie instruktora w lotach według wskazań przyrządów (IRI)	- uprawnienie instruktora w lotach według wskazań przyrządów (IRI)	- TT – 2 000 na śmigłowcach, w tym IFR-300 i INS - 200
2.6 ⁴⁾	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 2 i 1	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 1	- TT – 2 000 na śmigłowcach, w tym INS - 500

1	2	3	4
2.7 ⁴⁾	- uprawnienie pilota doświadczalnego klasy 3 i 2	- uprawnienie pilota doświadczalnego klasy 2, - uprawnienie instruktora śmigłowcowego (bez względu na rodzaj)	- TT – 1 000 na śmigłowcach, w tym 200 jako pilot doświadczalny
2.8 ⁴⁾	- uprawnienie pilota doświadczalnego 1 klasy	- uprawnienie pilota doświadczalnego 1 klasy, - uprawnienie instruktora samolotowego (bez względu na rodzaj)	- TT – 1500 na śmigłowcach, w tym 400 jako pilot doświadczalny
2.9	- uprawnienie do lotów AGRO	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 1, - uprawnienie do lotów AGRO	- TT – 2 000 na śmigłowcach, w tym INS – 200 w lotach AGRO
2.10	- uprawnienie do lotów gaśniczych	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 1, - uprawnienie do lotów gaśniczych	- TT – 2 000, w tym 500 w lotach gaśniczych
2.11 ³⁾	- uprawnienie specjalne instruktora symulatorowego	- licencja pilota liniowego, - uprawnienie specjalne instruktora symulatorowego	- TT – 1 000 na śmigłowcach z załogą wieloosobową
3. Specjalność piloci – wiatrakowce			
3.1	- licencję pilota turystycznego, - licencję pilota zawodowego, - uprawnienie do lotów nocnych	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 1	- TT – 2 000 - INS - 250
3.2	- uprawnienie instruktora klasy 2 i 1	- uprawnienie instruktora szkolenia ogólnego klasy 1	- TT – 2 000, w tym INS – 500
3.3	- uprawnienie pilota doświadczalnego klasy 3 i 2	- uprawnienie pilota doświadczalnego klasy 2, - uprawnienie instruktora wiatrakowcowego (bez względu na klasę)	- TT – 400, w tym 100 jako pilot doświadczalny
3.4	- uprawnienie pilota doświadczalnego 1 klasy	- uprawnienie pilota doświadczalnego 1 klasy, - uprawnienie instruktora wiatrakowcowego (bez względu na klasę)	- TT – 600, w tym 200 jako pilot doświadczalny
4. Specjalność piloci – sterowce			
4.1	- licencję pilota sterowcowego zawodowego, - uprawnienie na klasę sterowców z załogą jednoosobową, - uprawnienie do lotów nocnych	- uprawnienia instruktora sterowcowego klasy 1, - uprawnienie do lotów nocnych	- TT – 250, w tym PIC - 150
4.2	- licencję pilota sterowcowego liniowego, - uprawnienie na typ z załogą wieloosobową	- licencja pilota sterowcowego liniowego, - uprawnienie instruktora szkolenia na typ z załogą wieloosobową	- TT – 400, w tym PIC - 250
4.3	- uprawnienie instruktora klasy 2 i 1	- uprawnienie instruktora klasy 1	- TT – 300, w tym INS - 100

1	2	3	4
4.4	- uprawnienie pilota doświadczalnego	- uprawnienie pilota doświadczalnego, - uprawnienie instruktora sterowcowego (bez względu na rodzaj i klasę)	- TT - 400, w tym 100 jako pilot doświadczalny
5. Specjalność piloci - balony wolne			
5.1	- licencję pilota balonu wolnego, - uprawnienie na klasę balonów na ogrzane powietrze albo klasę balonów na gaz, - uprawnienie na typ balonu wolnego z napędem – sterowca turystycznego	- uprawnienie instruktora balonowego klasy 1, - uprawnienie na klasę balonów na ogrzane powietrze albo klasę balonów na gaz, - uprawnienie na typ balonu wolnego z napędem – sterowca turystycznego	- TT – 400, w tym PIC - 250
5.2	- uprawnienie do czynności pilota balonu wolnego na ogrzane powietrze albo klasę balonów na gaz, za wynagrodzeniem	- uprawnienie instruktora balonowego klasy 1, - uprawnienie na klasę balonów na ogrzane powietrze albo klasę balonów na gaz	- TT – 400, w tym PIC - 350
5.3	- do wykonywania lotów w nocy	- uprawnienie instruktora balonowego klasy 1, - do wykonywania lotów w nocy	- TT – 400, w tym PIC - 250
5.4	- uprawnienie instruktora balonowego klasy 2 i 1	- uprawnienie instruktora balonowego klasy 1	- T – 500, w tym INS - 350
5.5	- uprawnienie pilota doświadczalnego	- uprawnienie instruktora balonowego (bez względu na klasę), - uprawnienie pilota doświadczalnego	- TT – 400, w tym 50 jako pilot doświadczalny
6. Specjalność piloci – szybowce			
6.1	- licencję pilota szybowcowego, - uprawnienie dotyczące startu: - za wyciągarką, - za samolotem, - przy zastosowaniu napędu własnego szybowca	- uprawnienie instruktora szybowcowego klasy 1, - uprawnienie dotyczące startu, odpowiednie do przyjmowanego egzaminu w zakresie tego uprawnienia	- TT – 600, w tym INS - 200
6.2	- uprawnienie instruktora szybowcowego klasy 2 i 1	- uprawnienie instruktora szybowcowego klasy 1	- TT – 800, w tym INS - 300
6.3	- uprawnienie pilota doświadczalnego klasy 3 i 2	- uprawnienie pilota doświadczalnego klasy 2, - uprawnienie instruktora szybowcowego (bez względu na klasę)	- TT – 1 000, w tym 300 jako pilot doświadczalny
6.4	- uprawnienie pilota doświadczalnego 1 klasy	- uprawnienie pilota doświadczalnego 1 klasy, - uprawnienie instruktora szybowcowego (bez względu na klasę)	- TT – 1 500, w tym 500 jako pilot doświadczalny

1	2	3	4
7. Specjalność – skoczkowie spadochronowi			
7.1	- licencję skoczka spadochronowego zawodowego, - uprawnienie instruktora spadochronowego	- uprawnienie instruktora spadochronowego	- TT – 1 500
7.2	- licencję skoczka spadochronowego zawodowego, - uprawnienie skoczka spadochronowego doświadczalnego	- uprawnienie instruktora spadochronowego, - uprawnienie skoczka spadochronowego doświadczalnego	- TT – 2 500, w tym 300 doświadczalnych
7.3	- uprawnienie instruktora spadochronowego	- uprawnienie instruktora spadochronowego	- TT – 1 500
7.4	- uprawnienie skoczka spadochronowego doświadczalnego	- uprawnienie instruktora spadochronowego, - uprawnienie skoczka spadochronowego doświadczalnego	- TT – 2 500, w tym 300 doświadczalnych
8. Specjalność – nawigatorzy lotniczy			
8.1	- licencję nawigatora lotniczego, - uprawnienie na typ statku powietrznego	- uprawnienie instruktora szkolenia na typ statku powietrznego	- TT – 1 000, w tym na typie 100
8.2	- instruktora szkolenia na typ statku powietrznego	- uprawnienie instruktora szkolenia na typ statku powietrznego	- TT – 1 500, w tym na typie 200
8.3 ⁵⁾	- uprawnienie specjalne instruktora symulatorowego	- uprawnienie specjalne instruktora symulatorowego	- TT – 1 500
8.4	- licencję nawigatora lotniczego z uprawnieniem na typ samolotu AN-2, - uprawnienie na typ samolotu AN-2	- licencja pilota zawodowego albo liniowego, - uprawnienie instruktora na typ AN-2	- TT – 1 000, w tym PIC – 200 na AN-2, w tym INS - 50
9. Specjalność – mechanicy pokładowi			
9.1	- licencję mechanika pokładowego, - uprawnienie na typ statku powietrznego	- uprawnienie instruktora szkolenia na typ statku powietrznego	- TT – 1 500, w tym na typie 200
9.2	- instruktora szkolenia na typ statku powietrznego	- uprawnienie instruktora szkolenia na typ statku powietrznego	- TT – 1 500, w tym na typie 300
9.3 ⁵⁾	- uprawnienie specjalne instruktora symulatorowego	- uprawnienie specjalne instruktora symulatorowego	- TT – 1 500
9.4	- licencję mechanika pokładowego z uprawnieniem na typ samolotu AN-2, - uprawnienie na typ samolotu AN-2	- uprawnienie instruktora na typ AN-2	- TT – 1 000, w tym PIC – 200 na AN-2, w tym INS - 50
10. Specjalność – radiooperator pokładowy			
10.1	- radiooperatora pokładowego, - uprawnienie na typ statku powietrznego	- licencję radiooperatora pokładowego, - uprawnienie na typ statku powietrznego	- TT – 100, w tym 30 na typie, którego dotyczy uprawnienie

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

- TT (Total Time) — całkowita praktyka w lotach na statku powietrznym kategorii, której dotyczy upoważnienie, wyrażona w liczbie godzin lotu albo w liczbie skoków spadochronowych,
- PIC (Pilot In Command) — praktyka pilota dowódcy statku powietrznego kategorii, której dotyczy upoważnienie, wyrażona w liczbie godzin lotu,

- INS (*Instructor*) — praktyka w lotach instruktorskich (dla pilotów na dwusterze) na statku powietrznym kategorii, której dotyczy upoważnienie, wyrażona w liczbie godzin lotu,
- IFR (*Instrument Flight Rules*) — praktyka w lotach wykonanych zgodnie z przepisami o lotach według wskazań przyrządów (IFR) na statku powietrznym kategorii, której dotyczy upoważnienie, wyrażona w liczbie godzin lotu,
- IR (*Instrument Ratings*) — uprawnienie do lotów według wskazań przyrządów (IFR),
- IRI (*Instrument Ratings Instructor*) — uprawnienie instruktora szkolenia według wskazań przyrządów (IFR).

- ¹⁾ Ilekroć w kolumnie nr 3 wymieniono uprawnienie instruktora szkolenia na typ statku powietrznego, to uprawnienie to odnosi się do typu statku, którego dotyczy uprawnienie wymienione w kolumnie nr 2.
- ²⁾ Egzaminatorzy wymienieni w pkt 1.5 i 2.4 mogą przyjmować egzaminy od kandydatów na licencje nawigatora lotniczego i mechanika pokładowego oraz uprawnienia na typ statku powietrznego, jeżeli egzamin ten nie może być przyjęty na symulatorze, a brak jest miejsca w kabinie załogi dla dodatkowego nawigatora albo mechanika pokładowego.
- ³⁾ Egzaminatorzy wymienieni w pkt 1.15 i 2.11 są uprawnieni także do uczestnictwa w egzaminach na licencję liniową i uprawnienia na typ statku powietrznego z załogą wieloosobową.
- ⁴⁾ Egzaminatorzy wymienieni w pkt 2.1, 2.2, 2.6, 2.7 i 2.8, posiadający uprawnienia na wiatrakowce, mogą przyjmować odpowiednie egzaminy praktyczne na licencje i uprawnienia lotnicze, odnoszące się do wiatrakowców.
- ⁵⁾ Egzaminatorzy wymienieni w pkt 8.3 i 9.3 są uprawnieni także do uczestnictwa w egzaminach na licencje: odpowiednio nawigatora lotniczego i mechanika pokładowego oraz uprawnienia na typ statku powietrznego i uprawnienia instruktora szkolenia na typ statku powietrznego.

Tabela nr 2

Wymagania kwalifikacyjne dla egzaminatorów praktycznych komisji egzaminacyjnej, przyjmujących egzaminy od kandydatów do licencji członka personelu lotniczego niewchodzących w skład załóg lotniczych i uprawnień wpisywanych do tych licencji

Lp.	Zakres upoważnienia egzaminatora do przeprowadzania egzaminów na	Wymagane uprawnienia lotnicze	Wymagana praktyka lotnicza w latach
1	2	3	4
1. Specjalność – mechanik poświadczenia obsługi samolotu			
1.1	- uprawnienie obsługi płatowca	- uprawnienie obsługi płatowca	3 lata
1.2	- uprawnienie obsługi zespołów napędowych	- uprawnienie obsługi zespołów napędowych	3 lata
1.3	- uprawnienie obsługi awioniki	- uprawnienie obsługi awioniki	5 lat
1.4	- uprawnienie obsługi samolotu jako całości	- uprawnienie obsługi samolotu jako całości	6 lat
2. Specjalność – mechanik poświadczenia obsługi śmigłowca			
2.1	- uprawnienie obsługi płatowca	- uprawnienie obsługi płatowca	3 lata
2.2	- uprawnienie obsługi zespołów napędowych	- uprawnienie obsługi zespołów napędowych	3 lata
2.3	- uprawnienie obsługi awioniki	- uprawnienie obsługi awioniki	5 lat
2.4	- uprawnienie obsługi śmigłowca jako całości	- uprawnienie obsługi śmigłowca jako całości	6 lat
3. Specjalność – mechanik poświadczenia obsługi wiatrakowca			
3.1	- uprawnienie obsługi płatowca	- uprawnienie obsługi płatowca	2 lata
3.2	- uprawnienie obsługi zespołów napędowych	- uprawnienie obsługi zespołów napędowych	2 lata
3.3	- uprawnienie obsługi awioniki	- uprawnienie obsługi awioniki	3 lata
3.4	- uprawnienie obsługi wiatrakowca jako całości	- uprawnienie obsługi wiatrakowca jako całości	4 lata
		- uprawnienie obsługi płatowca i zespołów napędowych i awioniki	5 lat

1	2	3	4
4. Specjalności pozostałe mechaników poświadczenia obsługi pozostałych kategorii statków powietrznych, odnoszące się do statku powietrznego jako całości			
		- uprawnienia obsługi sterowca	2 lata
4.1	- uprawnienie obsługi sterowca	- uprawnienie obsługi balonu wolnego, - uprawnienie obsługi zespołu napędowego i - uprawnienie obsługi awioniki statków powietrznych innych kategorii	5 lat
4.2	- uprawnienie obsługi balonu wolnego	- uprawnienie obsługi balonu wolnego	4 lata
4.3	- uprawnienie obsługi szybowca	- uprawnienie obsługi szybowca	4 lata
5. Specjalność – kontroler ruchu lotniczego			
5.1	- uprawnienie kontroli lotniska	- uprawnienie kontrolera ruchu lotniczego, - uprawnienie kontroli lotniska	4 lata
5.2	- uprawnienie kontroli zbliżania	- uprawnienie kontrolera ruchu lotniczego, - uprawnienie kontroli zbliżania	4 lata
5.3	- uprawnienie kontroli radarowej zbliżania	- uprawnienie kontrolera ruchu lotniczego, - uprawnienie kontroli radarowej zbliżania	5 lat
5.4	- uprawnienie kontroli radaru precyzyjnego podejścia	- uprawnienie kontrolera ruchu lotniczego, - uprawnienie kontroli radaru precyzyjnego podejścia	5 lat
5.5	- uprawnienie kontroli obszaru	- uprawnienie kontrolera ruchu lotniczego	4 lata
5.6	- uprawnienie kontroli radarowej obszaru	- uprawnienie kontrolera ruchu lotniczego, - uprawnienie kontroli radarowej obszaru	5 lat
5.7	- uprawnienie instruktora – kontrolera ruchu lotniczego	- uprawnienie instruktora – kontrolera ruchu lotniczego	3 lata praktyki instruktora – kontrolera ruchu lotniczego

1	2	3	4
6. Specjalność – dyspozytor lotniczy			
6.1	- licencję dyspozytora lotniczego	- licencja dyspozytora lotniczego	5 lat
		- licencja pilota liniowego z uprawnieniem instruktora (bez względu na rodzaj i klasę)	3 lata
7. Specjalność – informator służby informacji powietrznej			
7.1	- licencję informatora służby informacji powietrznej, - uprawnienie do informacji powietrznej lotniska niekontrolowanego	- licencja informatora służby informacji powietrznej, - uprawnienie do informacji powietrznej lotniska niekontrolowanego	3 lata
		- uprawnienie instruktora – kontrolera ruchu lotniczego	3 lata
7.2	- licencję informatora służby informacji powietrznej, - uprawnienie do informacji powietrznej w rejonie informacji powietrznej	- licencja informatora służby informacji powietrznej, - uprawnienie do informacji powietrznej w rejonie informacji powietrznej	4 lata
		- uprawnienie instruktora – kontrolera ruchu lotniczego	3 lata

WZÓR

Strona przednia

URZĄD LOTNICTWA CYWILNEGO

Komisja Egzaminacyjna

**UPOWAŻNIENIE
EGZAMINATORA**

Nr

Imię i nazwisko:

Upoważnienie ważne z dowodem tożsamości ze zdjęciem nr:

mp. PREZES URZĘDU
LOTNICTWA CYWILNEGO

Data wydania upoważnienia

Warszawa,

Strona tylna

Zakres upoważnienia:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Upoważnienie ważne do dnia*:

**W przypadku odwołania egzaminatora upoważnienie należy niezwłocznie zwrócić Prezesowi Urzędu Lotnictwa Cywilnego.*

Uwaga do załącznika:
Format 98 x 72 mm.